

SODELOVANJE BREZ MEJA COOPERAZIONE SENZA CONFINI

Razvojna agencija ROD

Regionalna razvojna agencija d.o.o. Nova Gorica

Posoški razvojni center

Območna razvojna agencija
Kraša in Škinjov

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Območna zbornica za severno
primorsko

Slovensko deželno
gospodarsko združenje
www.sdgz.it
Unione regionale
economica slovena
www.ures.it

E.I.N.E.

Agenzia per lo sviluppo - Ferrara

Raziskava trga

Turčija

Ledjedelnništvo in navtični trg

September, 2013

2007-2013
cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia

evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Investiamo nel
vostro futuro!

Naložba v vašo
prihodnost!

www.ita-slo.eu

Progetto cofinanziato dal Fondo europeo di
sviluppo regionale

Projekt sofinancira Evropski sklad
za regionalni razvoj

Vsebina

1. Uvod	3
2. Ladjedelniška industrija	4
2.1. Turške ladjedelnice	4
2.2. Industrija ladijske opreme	5
2.3. Razvoj turškega ladjedelništva in priložnosti za dobavitelje	6
2.4. Trgovinska bilanca in izvoz turških ladjedelnic	7
3. Navtični trg	12
3.1. Distribucijski kanali	13
3.2. Distributerji in trgovci z navtično opremo	14
4. Sejmi in konference	21
5. Organizacije in združenja	22
6. Informacijski viri uporabljeni v poročilu	23

1. Uvod

Ladjedelništvo je eden izmed najbolj obetavnih industrijskih sektorjev v Turčiji, čeprav je svetovna recesija po letu 2008 močno upočasnila razvoj in izvoz turških ladjedelnic. Za turško ladjedelništvo in navtični sektor so značilni nizki stroški dela, kakovostna in visoko usposobljena delovna sila, veliko lokalnih dobaviteljev ter dostopnost surovin, tehnologije in materialov za proizvodnjo različnih vrst ladij in turističnih plovil. Zaradi tujih investicij in vodilnih tujih proizvajalcev, ki imajo svojo proizvodnjo plovil v Turčiji se je v zadnjih letih tudi kakovost proizvedenih plovil zelo povečala in številne turške ladjedelnice se lahko primerjajo z najboljšimi na svetu. Svojo proizvodnjo imajo v Turčiji tudi nekatera vodilna svetovna podjetja, kot so italijansko podjetje Perini Navi, ki je v Turčiji zgradilo eno od največjih luksuznih jaht na svetu Maltese Falcon, nizozemsko podjetje Vitters in angleško podjetje Oyster, ki proizvajajo plovila ali pa tesno sodelujejo z lokalnimi dobavitelji in proizvajalci. Na področju gradnje super jaht so turška podjetja že več kot 20 let med največjimi in najbolj uveljavljenimi na svetu, takoj za proizvajalci iz Italije, Nizozemske in ZDA. Med najbolj znanimi sta turška proizvajalca luksuznih jaht Ned Ship Group in Numarine, ki imata distributerje po celem svetu.

Geografsko gledano v Turčiji obstajajo tri glavne regije, kjer je razvita ladjedelniška industrija: Tuzla v bližini Istanbula, Antalya na jugu Turčije, kjer je prosta gospodarska cona in Bodrum na obali Egejskega morja, ki velja za rojstni kraj izdelave plovil v Turčiji in kjer je ladjedelniška tradicija stara že več kot 2000 let.

Tudi navtični turizem se v Turčiji hitro razvija. Turčija je priljubljena turistična destinacija. Ugodne geografska lega med Črnim morjem in Mediteranom je pospešila razvoj razvoj navtičnega turizma in izgradnjo sodobnih marin v turističnih krajih.

Kljub svetovni recesiji, ki je prizadela svetovno ladjedelniško industrijo, turški navtični trg napreduje in se širi. Strategija turške ladjedelniške industrije temelji na kakovosti, na povečanju prepoznavnosti blagovnih znamk, povečanju izvoza in prisotnosti na vseh globalnih trgih. Razvoj turške navtične industrije in navtičnega trga prinaša veliko priložnosti tudi dobaviteljem navtične opreme, oblikovalcem jaht in jadrnic, notranjim arhitektom in drugim podjetjem, ki ponujajo storitve na področju navtike.

2. Ladjedelniška industrija

Ladjedelništvo v Turčiji se je po letu 1990 iz stare tradicionalne dejavnosti razvilo v mednarodno priznano industrijo. Turčija ima sodobne in kakovostne ladjedelnice, ki gradijo različne vrste ladij, jahte, mega jahte in jadrnice ter izvajajo popravila in adaptacije ladij. Večje turške ladjedelnice se večinoma nahajajo v regiji Marmara, in sicer v mestih Tuzla, Yalova in Izmit, ki so se razvila v dinamične ladjedelniške centre. V zadnjih letih so vse bolj privlačne za naložbe tudi regije ob Črnem morju, v Antalyji na jugu Turčije, kjer je prosta gospodarska cona in v regiji v okolici Bodruma na obali Egejskega morja.

Ladjedelništvo je tradicionalna turška gospodarska panoga. Že v času Otomanskega cesarstva so bile turške ladjedelnice sposobne zgraditi velike in močne vojaške ladje. Modernizacija in vlaganja v ladjedelnice pa so se nadaljevala tudi po ustanovitvi Republike Turčije. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja se je razvila regija okoli mesta Tuzla. V zadnjem desetletju pa je turško ladjedelništvo doživelo večkratno povečanje kapacitet in izvoznih zmogljivosti, vključno z diverzifikacijo proizvodov. Po številu proizvedenih ladij spada Turčija med prvih petih držav na svetu, če upoštevamo tonažo ladij pa je Turčija med prvimi desetimi državami na svetu.

2.1. Turške ladjedelnice

Velika razvojna pričakovanja v turški ladjedelniški industriji so v preteklih letih prinesla veliko novih investicij in tako je število ladjedelnic naraslo na 70. Proizvodne kapacitete turških ladjedelnic za gradnjo novih ladij znašajo 1.4 milijon ton skupne nosilnosti (DWT) in so sposobne izdelati ladje velikosti do 70.000 ton nosilnosti. Turške ladjedelnice imajo skupaj 15 plavajočih dokov različnih velikosti in 1 suhi dok.

V zadnjih letih turške ladjedelnice vse bolj izkorišča nišne trge, kar je posledično privedlo do tujih investicij in vse večjega sodelovanja turških ladjedelnic v mednarodni trgovini. Hkrati zelo močno raste sektor proizvodnje ladijske opreme in podjetja iz tega sektorja vedno več izvažajo. Glavni vzroki za razvoj ladjedelništva v Turčiji so izkušena in kakovostna delovna sila, kakovost proizvodov, strateške lokacije na katerih so zgrajene ladjedelnice in vse pomembnejša vloga Turčije kot političnega, kulturnega in gospodarskega mostu med Evropo in državami Srednje Azije ter bližnjevzhodnimi državami. Po podatkih turškega združenja ladjedelnic je upočasnitev svetovne gospodarske rasti močno prizadela predvsem velike turške ladjedelnice, ki proizvajajo tovarne ladje, tankerje, ribiške in vojaške ladje, ki so člani združenja turških ladjedelnic GISBIR (64 podjetij).

Izvoz turških ladjedelnice je dosegel vrh pri 1.8 milijarde evrov v letu 2008. V letu 2012 pa se je znižal kar na 632 milijonov evrov. Kljub temu, da je za turške ladjedelnice zelo pomemben tudi domači trg na katerega so ladjedelnice tradicionalno zelo močno vezane, je tudi skupno število zaposlenih v ladjedelnicah močno padlo, iz 33.480 v letu 2007 na 16.000 leta 2012, kar pomeni padec na nivo izpred desetih let (<http://www.gisbir.org/istatistikler-1/4>).

Iz zadnjih statističnih podatkov je razvidna tudi specializacija turških ladjedelnice na proizvodnjo manjših ladij in proizvodnjo jaht, prevsem super jaht in drugih komercialnih plovil. Tega dela turškega ladjedelnice svetovna gospodarska kriza ni močnejše prizadela in ladjedelnice, ki proizvajajo komercialna plovila, luksuzne jahte, jadrnice, čolne in druga športna plovila so v zadnjih letih povečale svoje zmogljivosti in konkurenčnost. Najbolj uspešni so proizvajalci večjih luksuznih super jaht ter lesenih bark in čolnov, ki večinoma proizvajajo po naročilu za znane kupce. Proizvajalcev manjših serijskih jaht in jadrnic je manj in večina plovil v tem segmentu na turški trg prihaja iz uvoza.

Največja turška proizvajalca jaht sta Numarine, <http://www.numarine.com> in Viking Marin, <http://www.vikingmarin.com>. Med večjimi proizvajalci je tudi podjetje Sirena Marine, <http://en.sirenamarine.com.tr>, ki proizvaja jahte pod blagovno znamko Azuree, <http://www.azuree.com.tr>, in jadrnice pod blagovno znamko Euphoria, <http://en.euphoriayachts.com.tr>, poleg tega pa jahte proizvaja tudi za podjetje Azimut Yachts. V ladjedelnici industriji je prisotna tudi največja turška korporacija KOC, <http://www.koc.com.tr>, ki je lastnica ladjedelnice RMK Marine, <http://www.rmkmarine.com>, ki med drugim proizvaja tudi super jahte.

Med drugimi znanimi tujimi proizvajalci je v Turčiji prisotno italijansko podjetje Perini Navi, <http://www.perinnavi.it>, nizozemsko podjetje Vitters, <http://www.vitters.com>, in angleško podjetje Oyster, <http://www.oystermarine.com>, ki v Turčiji proizvajajo plovila ali pa tesno sodelujejo z lokalnimi dobavitelji in proizvajalci.

2.2. Industrija ladijske opreme

V Turčiji se dobro razvija tudi industrija ladijske opreme ter industrija popravil in predelave ladij. Turški proizvajalci ladijske opreme dobavljajo široko paleto komponent, kot so palubna oprema, vitli, krmila, električna oprema, hidravlične enote, ladijske verige in sidra. Turške ladjedelnice so še vedno močno odvisne od uvoženih materialov in komponent, predvsem bolj sofisticiranih in visoko tehnoloških izdelkov, kot so motorji in navigacijska oprema. Ocenjuje se, da turške ladjedelnice še vedno uvozijo do 70% potrebne opreme in materialov za izdelavo ladij iz tujine.

Skupna vrednost tega uvoza je v letu 2011 znašala več kot 90 milijonov Evrov, medtem ko je bila vrednost izvoza samo 3 milijone Evrov. Sektor proizvodnje ladijske opreme je za Turčijo pomemben iz dveh vidikov. Na eni strani prispeva k zaposlovanju privabljanju tujih naložb v tradicionalni industriji kot je ladjedelništvo, in na drugi strani k tehnološkemu razvoju, kajti tudi na tem področju so potrebne inovacije in razvoj novih tehnologij in materialov.

Specializacija na tržne niše v ladjedelniškem sektorju, nove tehnologije in materiali ponujajo nove komercialne in izvozne priložnosti. Zato so proizvajalci ladijske opreme (Združenje GESAD, <http://www.gesad.org.tr>) v mestu Yalova ustanovili specializirano industrijsko cono za razvoj ladijske opreme z namenom izboljšanja prenosa tehnologij med malimi in srednjimi podjetji, univerzami in ladjedelnicami. V industrijski coni deluje 86 malih in srednjih podjetij. V industrijsko cono prihajajo tudi podjetja iz drugih evropskih držav, kot na primer nizozemsko podjetje IHC – Metalix, <http://www.ihcmetalix.com>. V neposredni bližini industrijske cone je tudi novih 23 ladjedelnic, v eno uro oddaljeni Tuzli pa še 49 ladjedelnic.

2.3. Razvoj turškega ladjedelništva in priložnosti za dobavitelje

Presežne zmogljivosti ladjedelnic in svetovna recesija, ki je po letu 2008 močno vplivala na turško ladjedelniško industrijo je povzročila spremembo strategije pri lastnikih turških ladjedelnic, ki iščejo nove trge. Strategija turške ladjedelniške industrije bo v prihodnosti temeljila na kakovosti, na povečanju prepoznavnosti blagovnih znamk, povečanju izvoza in prisotnosti na vseh globalnih trgih.

V prihodnjih letih se najvišja rast pričakuje na področju gradnje novih vojaških plovil, ribiških plovil in plovil za offshore industrijo. Poleg tega ima več turških ladjedelnic močan položaj v tržni niši izgradnje mega jaht.

Glede na dejstvo, da turški dobavitelji opreme pogosto ne izpolnjujejo visokih zahtev ladjedelnic, ki gradijo bolj kompleksna plovila, bodo turške ladjedelnice v naslednjih nekaj letih zelo odvisne od uvoza opreme in materialov. Za tuje dobavitelje je to priložnost za vstop na turški ladjedelniški trg. Največ priložnost je za podjetja, ki lahko dobavijo visoko tehnološke proizvode in storitve, kot so izvenkrmni motorji, pogonski motorji za plovila, ladijski vijaki, navigacijskih sistemi in ladijska elektronika. Turčija je lahko zelo obetaven trg tudi za oblikovalce jaht in jadrnic, notranje arhitekture in druga podjetja, ki ponujajo storitve na področju navtike.

2.4. Trgovinska bilanca in izvoz turških ladjedelnic

Iz **Tabele 1** lahko razberemo, da je svetovna gospodarska kriza močno vplivala na padec izvoza turških ladjedelnic in posledično na stanje v celotni turški ladjedelniški industriji. Do leta 2008 je izvoz turških ladjedelnic konstantno naraščal in dosegel že 1.8 milijarde evrov. Od leta 2009 pa skupni izvoz močno pada in je v lanskem letu dosegel samo 632 milijonov evrov.

Tabela 1 – Vrednost izvoza turških ladjedelnic in glavni izvozni trgi

HS (Kombinirana nomenklatura blaga)	Vrednost izvoza v milijonih EUR					Glavni izvozni trgi v letu 2012
	2008	2009	2010	2011	2012	
89 Ladje, čolni in plavajoče konstrukcije	1,799,627.96	1,309,479.11	839,175.93	914,660.22	632,023.11	SKUPAJ
	85,201.43	113,754.89	53,509.82	42,002.81	87,467.83	Norveška
	121,409.99	124,777.89	89,317.83	30,068.16	60,096.37	Italija
	180,642.52	65,437.42	49,135.2	89,336.48	46,273.79	Maršalovi otoki
	30,193.63	45,376.19	8,778.61	51,728.3	43,218.78	Velika Britainja
	466,540.33	371,405.29	204,968.46	255,039.49	42,673.72	Malta
	0	3,689.87	8,547.41	0	42,208.74	Gibraltar
	94,701.63	23,267.82	44,187.49	59,275.5	35,433.91	Panama
	743.54	7,259.99	4,000.34	10,961.81	34,300.24	Rusija
	31,663.72	38,090.39	42,642.18	44,229.93	30,519.77	ZDA
	100,011.09	47,832.75	23,466.6	23,274.11	24,060.63	Nizozemska

Vir: ITC, UN COMTRADE statistika

Tabela 2 – Trgovinska bilanca Turčije – Ladje, čolni in plavajoče konstrukcije

Koda carinske tarife	Trgovinska bilanca - Vrednosti v 1000 EUR				
	2008	2009	2010	2011	2012
8903 Jahte in druga plovila za šport ali razvedrilo	159,160.01	-198,603.91	130,920	141,359.14	164,549.09
8905 Plovila-svetilniki, gasilska plovila, plavajoči bagri, plavajoče dvigalne naprave; plavajoči doki; vrtalne ali proizvodne ploščadi	-7,983.9	14,446.84	621.29	32,763.39	65,143.47
8904 Vlačilci in potiskači	116,156.95	163,260.49	105,617.4	37,416.49	21,424.72
8902 Ribiška plovila; druga plovila za predelavo in konserviranje ribjih izdelkov	7,132.29	5,762.1	832.9	15,971.02	20,483.11
8906 Druga plovila, vključno z vojnimi ladjami in reševalnimi čolni	23,149.02	35,912.03	23,176.67	-37,936.29	11,904.35
8907 Druge plavajoče konstrukcije (npr.: splavi, rezervoarji, kesoni, boje in svetilniki)	-5,726.08	-1,435.51	3,055.23	844.32	-2,684.12
8901 Potniške ladje, izletniške ladje, trajekti, tovarne ladje, drugaplovila za prevoz oseb in blaga	964,909.54	469,199.68	-123,704.03	-208,662.15	-210,885.86
8908 Plovila in druge plavajoče konstrukcije za razrez	-35,835.44	-36,196.69	-84,940.95	-149,129.63	-223,126.12

Vir: ITC, UN COMTRADE statistika

Stanje v turški ladjedelniški industriji lahko bolj natančno analiziramo, če pogledamo trgovinsko bilanco v **Tabeli 2** ter vrednosti izvoza in najpomembnejše partnerske države po posameznih skupinah kombinirane nomenklature blaga, ki so prikazane v **Tabeli 3**.

Tabela 3 – Izvoz turških ladjedelnic po štirimestni kombinirani nomenklaturi blaga

HS (Kombinirana nomenklatura blaga)	Vrednost izvoza v milijonih EUR					Glavni izvozni trgi v letu 2012
	2008	2009	2010	2011	2012	
8901 Potniške ladje, izletniške ladje, trajekti, tovarne ladje, podobna plovila za prevoz oseb in blaga	1,466,698.09	915,719.51	519,088.51	590,827.95	305,718.68	SKUPAJ
	55,537.93	60,762.35	16,579.72	25,442.35	65,131.81	Norveška
	178,461.51	62,690.46	49,135.2	80,334.7	45,024.26	Maršalovi otoki
	440,510.94	370,635.19	199,028.95	250,189.68	42,474.66	Malta
	94,538.51	19,942.92	33,812.36	59,259.7	35,433.91	Panama
	66,316.56	31,281.41	6,411.69	20,583.2	16,168.46	Nizozemska
8902 Ribiška plovila; druga plovila za predelavo in konzerviranje ribjih izdelkov	7,132.29	5,852.45	1,088.19	15,971.02	22,675.03	SKUPAJ
	0	4,282.86	0	15,912.87	22,312.69	Norveška
	184.87	0	0	0	181.95	Rusija
	646.35	0	96.39	0	147.74	Malta
	0	0	0	0	29.55	Romunija
	11.55	0	0	19.38	3.11	Ciper
8903 Jahte in druga plovila za šport ali razvedrilo	178,435.68	167,089.47	159,638.56	175,131.26	179,368.49	SKUPAJ
	0	3,689.87	0	0	42,207.96	Gibraltar
	6,673.52	28,108.53	8,692	45,041.22	35,038.14	Velika Britanija
	30,608.9	36,920.9	40,744.42	38,894.05	30,516.66	ZDA
	27,559.97	22,572.29	16,671.6	17,381.81	29,841.74	Italija
	23,166.69	16,440.92	26,505.26	4,790.95	8,946.54	Britanski deviški ortoki
	30,600.06	6,014.5	12,562.06	7,159.5	7,067.97	Grčija

8904 Vlačilci in potiskači	116,157.63	163,259.06	113,224.22	38,710.97	33,434.04	SKUPAJ
	0	0	0	6,540.62	7,578.82	Velika Britanija
	0	0	6,955.41	13,551.5	6,983.99	Kanada
	5,936.78	0	5,676.69	0	6,819.15	Francija
	11,214.97	9,239.01	24,714.45	0	6,612.32	Italija
	3,797.23	7,730.37	8,102.34	0	5,341.02	Nemčija
8905 Plovila-svetilniki, gasilska plovila, plavajoči bagri, plavajoče dvigalne naprave; plavajoči doki; vrtalne ali proizvodne ploščadi	21.75	15,421.29	9,888.64	33,131.7	72,265.87	SKUPAJ
	0	0	48.95	0	27,214.39	Rusija
	0	0	6,827.39	4,564.79	21,849.27	Italija
	0	3,080.39	2,498.71	21,934.4	14,729.21	Brazilija
	0	0	40.67	0	5,388.45	Nizozemska
8906 Druga plovila, vključno z vojnimi ladjami in reševalnimi čolni	24,571.53	37,449.36	25,371.88	51,958.77	13,309.39	SKUPAJ
	0	0	0	3,199.95	6,590.55	Egipt
	0	0	0	0	4,542.47	Ekvatorialna Gvineja
	57.77	4,789.08	0	0	1,705.95	Italija
	0	0	0	178.05	178.84	Danska
8907 Druge plavajoče konstrukcije (npr.: splavi, rezervoarji, kesoni, boje in svetilniki)	3,557.99	1,396.79	10,643.22	3,346.41	1,749.5	SKUPAJ
	0	0	39.91	265.65	367.78	Saudska Arabija
	207.29	89.63	122.75	249.85	112.75	Nemčija

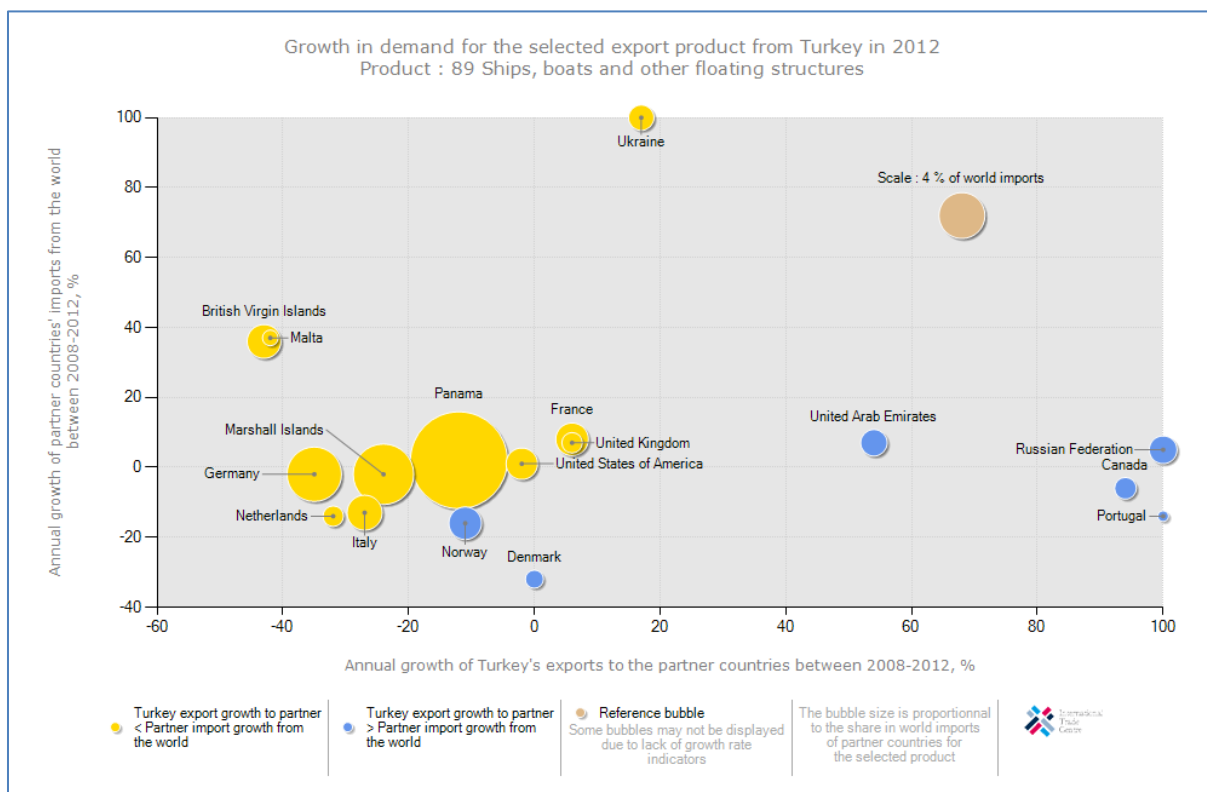
Vir: ITC, UN COMTRADE statistika

Iz podatkov v **Tabelah 2 in 3** lahko vidimo, da je se v zadnjih letih močno zmanjšal izvoz turških ladjedelnic, ki proizvajajo tovorne ladje, tankerje, ribiške in vojaške ladje (HS 8901) in je v letu 2012 dosegel komaj $\frac{1}{4}$ izvoza iz leta 2008. Kljub temu je delež izvoza trgovskih, potniških in tovornih ladij, če ga primerjamo s celotnim izvozom turških ladjedelnic, še vedno največji in pomeni skoraj polovico turškega izvoza ladij. Še v letu so 2008 tovorne, potniške in ribiške ladje predstavljale več kot 80 % v izvozu turških ladjedelnic. Padeč izvoza je bil tako močan, da je Turčija od leta 2010 neto uvoznik tovornih in potniških ladij (HS 8901). Najpomembnejši uvoznik turških tovornih, potniških in ribiških ladij je postala Norveška. Če pogledamo celotno ladjedelniško industrijo, postaja pomemben kupec turških ladij tudi Rusija.

Stanje je drugačno pri drugih plovilih, kjer je Turčija neto izvoznik in ima pozitivno trgovinsko bilanco. Najbolj uspešne so ladjedelnice, ki izvažajo jahte, jadrnice in čolne (HS 8903). Njihov izvoz je zadnjih letih ostal na približno enakem nivoju in je v letu narasel na skoraj 180 milijonov evrov. Tega sektorja svetovna gospodarska kriza ni prizadela, turški proizvajalci pa so zelo konkurenčni. Najpomembnejši uvozniki jaht in športnih plovil so Gibraltar, Velika Britanija, ZDA in Italija. Zelo dobro napredujejo tudi proizvajalci ribiških ladij (HS 8902), ki največ izvažajo na Norveško.

Izgubo konkurenčnosti celotne turške ladjedelniške industrije (razen jaht, čolnov in ribiških ladij) lahko vidimo tudi na **Sliki 1**, ki prikazuje najpomembnejše partnerske države in rast turškega izvoza v te države. Velikost kroga pomeni proporcionalni delež v svetovnem uvozu partnerske države. Rumena barva kroga pa pomeni, da je uvoz države večji iz drugih svetovnih držav kot z Turčije, kar pomeni, da turška ladjedelniška industrija izgublja konkurenčnost. V večino partnerskih držav izvoz turških ladjedelnic raste počasneje, kot partnerske države uvažajo iz drugih držav. Izvoz turških ladjedelnic je zrasel v Rusijo, Kanado, Portugalsko in Združene Arabske Emirate za katere je Turčija tudi vedno pomembnejši partner na tem področju.

Slika 1 - Najpomembnejše partnerske države, ki uvažajo ladje iz Turčije

Vir: ITC izračuni, UN COMTRADE statistika

3. Navtični trg

Turčija ima odlične pogoje za razvoj navtičnega turizma. Zaradi ugodnega podnebja in pogojev na morju je navtični turizem mogoč v vseh letnih časih. Na drugi strani pa navtična kultura v Turčiji še ni razvita, zato ima Turčija še vedno premalo marin glede na naravne možnosti, ki jih nudi turška obala.

V Turčiji danes obstaja okoli 50 mednarodno registriranih in priznanih marin, trenutno jih je 8 gradnji. Poleg tega je v Turčiji še veliko manjših pristanišč za čolne in jadrnice. Število marin je zaenkrat zelo majhno v primerjavi z nekaterimi drugimi državami v Mediteranu, kot so Italija, Hrvaška, Francija in Španija. Najbolj uveljavljene marine ležijo v južnem delu Egejskega morja v Sredozemlju v krajih kot so Izmir, Cesme, Kusadasi, Bodrum, Ayvalik, Mersin, Datca, Bozburun, Marmaris, Gocek, Fethiye, Kalkan, Kas, Finike, Kemer in Antalya. Marine so zelo dobro opremljene tudi za najbolj zahtevne uporabnike. Iz letališča Antalya, Bodrum Dalaman, Izmir in Istanbul so zagotovljene hitre povezave do vseh marin v Turčiji. Iz teh letališč je omogočen prihod na jahto v enem dnevu od pristanka.

Turška vlada se zaveda potencialov zato investira v razvoj novih marin. Načrt turške vlade je odpreti 40 novih marin do leta 2023 s kapaciteto 30.000 jaht. Planirana kapaciteta turških marin do leta 2030 je 50.000. S temi investicijami si želi turška vlada odrezati večji del kolača od okoli 700.000 jaht, ki so plujejo po sredozemskem morju. Približno polovica marin je v državnih rokah, upravljajo pa jih bodisi državna ali privatna podjetja. Nova metoda, ki se uveljavlja za izgradnjo marin je, da privatno podjetje dobi dovoljenje za izgradnjo in upravljanje marine za določeno število let (na primer za 49 let), po tem obdobju pa se marina vrne državi.

Najpomembnejši privatni lastnik marin v Turčiji je podjetje Setur Marinas, <http://www.seturmarinas.com>, ki je v lasti korporacije KOC, <http://www.koc.com.tr/en-us>, največjega investicijskega podjetja v Turčiji in edinega turškega podjetja, ki je uvrščeno na lestvico Fortune 500. Setur Marinas upravlja z verigo desetih marin ob turški obali. Drugi pomemben upravljalec marin je D-Marin Marinas Group, ki je v lasti korporacije, Dogus Holding, <http://www.dogusgrubu.com.tr/en>. D-Marin, <http://www.d-marin.com>, se širi tudi na mednarodne trge in upravlja tudi 4 marine v Grčiji in dve marini na Hrvaškem pri Zadru. Edini tuji lastnik marin v Turčiji je podjetje britansko podjetje Camper & Nicholson Marinas, <http://www.cnmarinas.com>, ki upravlja marino v mestu Cesme.

Glede števila jaht, čolnov in jadrnic viri navajajo zelo različne podatke. Statistični podatki ne povedo pravih števil. Čolnov manjših od 5 metrov v Turčiji ni potrebno registrirati, poleg tega pa jahte in jadrnice številnih turških lastnikov zaradi davčnih ugodnosti plujejo pod tujimi zastavami. Po statističnih podatkih je v Turčiji registriranih okoli 45.000 jaht in jadrnic.

Združenje proizvajalcev čolnov in jaht pa število ocenjuje na okoli 62.000, od tega okoli 8.000 jadrnic, 24.000 čolnov in jaht z notranjimi ladijskimi motorji, 18.500 čolnov in jaht z izvenkrmnimi motorji in okoli 11.500 manjših čolnov z izvenkrmnimi motorji.

3.1. Distribucijski kanali

Na trgu manjših čolnov in jadrnic večinoma prevladujejo tuje blagovne znamke. Tuji proizvajalci serijskih jadrnic in jaht iz Evrope in ZDA večinoma sodelujejo z lokalnimi distributerji in zastopniki. Turški kupci teh plovil bolj cenijo znane tuje priznane blagovne znamke, poleg tega pa domači proizvajalci niso veliko cenejši in ponujajo manjšo izbiro plovil.

Med jadrnicami so najbolj priljubljene blagovne znamke v Turčiji Jeanneau, Beneteau, Grand Soleil in Bavaria. Med jahtami so popularne znamke Fair Line, Azimut, Sealine, Sun Seeker, Ferretti, Azimut, Sea Ray in Princess Yachts, vendar se tudi druge znamke dobro prodajajo.

Distributerji in zastopniki serijskih jadrnic in čolnov igrajo ključno vlogo v tem segmentu in skrbijo tudi za poprodajne aktivnosti in servis. Zato je za proizvajalce serijskih plovil najbolje, da se povežejo z lokalnim distributerjem ali zastopnikom.

Na drugi strani, domači proizvajalci super jaht, lesenih bark in lesenih čolnov večinoma gradijo plovila po naročilu, ki so opremljena v skladu s specifikacijami bodočih lastnikov. Izbira opreme ladje, navigacijskih sistemov, elektronske opreme, motorjev je torej na eni strani povezana z željami bodočih lastnikov ladij in na drugi strani z odnosi, ki jih imajo proizvajalci s svojimi dobavitelji. Večina opreme prihaja iz uvoza in domači proizvajalci proizvajalci so odvisni od tujih dobaviteljev. Konkurenca na trgu dobaviteljev opreme je velika, zato je zelo pomembno pridobiti zaupanje domačih proizvajalcev plovil in ohraniti dobre odnose in stike z njimi.

3.2. Distributerji in trgovci z navtično opremo

Podjetje	Antares
Naslov	Yayla Mh. Şinasi Dural Cd. Atılgan Plaza No:40 K:4 ☒ 34944 Tuzla İstanbul / TÜRKİYE
Telefon in faks	T: +90 216 395 82 52 F: +90 216 395 91 21
Email	antares@antaresltd.com.tr
Internet	http://www.antaresltd.com.tr/en/index.php
Profil podjetja	Inženiring podjetje za najrazličnejše sisteme, ki se uporabljajo v navtični industriji. Podjetje je zastopnik vodilnih svetovnih proizvajalcev pomorske opreme.

Podjetje	Arti Denizcilik
Naslov	Şemsettin Günaltay Cad. No:198 Doğa Sitesi A Blok Daire: 4 34736 Tüccarbaşı/Kadıköy İSTANBUL - TÜRKİYE
Telefon in faks	T: +90 (216) 350 10 66 F: +90 (216) 350 10 76
Email	arti@artidenizcilik.com
Internet	http://www.artidenizcilik.com
Profil podjetja	Distributer in zastopnik vodilnih svetovnih proizvajalcev na področju ladjedelništva in navtike.

Podjetje	Blues Yachting
Naslov	Inonu Bulvari No: 50 48310 Gocek - FETHIYE / TURKEY
Telefon in faks	T: +90 252 645 14 35 F: +90 252 645 10 81
Email	blues@bluesyachting.com
Internet	http://bluesyachting.com/en/default.asp
Profil podjetja	Distributer kakovostnih blagovnih znamk opreme za plovila in ter jaht in čolnov blagovnih znamk Rinker, Novurania, Sea Hunt, Scanner, Malibu, Surmarine.

Podjetje	Bromar Yatçılık
Naslov	Nuh Sanayi Sitesi. C- blok No:29 Tersaneler cad. Tuzla / Istanbul, Turkey
Telefon in faks	T: +90 216 395 69 41 F: +90 216 395 29 27 M: +90 532 252 97 42
Email	info@teknesepeti.com
Internet	http://www.bromar.net
Profil podjetja	Distributer opreme za plovila in izdelkov za navtiko, spletna stran: http://www.teknesepeti.com , jahte Monday Yachts, Sea Independent.

Podjetje	Çarkçı Denizcilik
Naslov	Özel Sektör Tersaneler Yolu Nuh Sanayi Sitesi No:36 Tuzla İstanbul, Turkey
Telefon in faks	T: +90 216 446 07 08 F: +90 216 446 11 49
Email	info@carckci.com.tr
Internet	http://carckci.com.tr/
Profil podjetja	Distributer opreme za plovila in izdelkov za navtiko, spletna trgovina izdelkov: http://carckci.com.tr/shop/

Podjetje	Çekim Halat Yelken A.Ş.
Naslov	Maltepe Cd. Obaköy İş Mrk. D Blok K:1 No:199 34020 Topkapı İstanbul / TURKEY
Telefon in faks	T: +90 212 544 45 04 F: +90 212 544 41 99
Email	ropes@cekimhalat.com
Internet	http://www.cekimhalat.com
Profil podjetja	Proizvajalec vrvi in distributer vrvi in mrež za navtiko, jadrnice in jahte blagovne znamke Marlow.

Podjetje	Denpar Makina
Naslov	Atatürk Oto Sanayi Sitesi-Nazmi Akbacı İş Mrkzi-No:212 Maslak /Istanbul, Türkiye
Telefon in faks	T: +90 (212) 346 13 32 F:+90 212 3461329
Email	mehmet@denpar.com
Internet	http://www.denpar.com.tr
Profil podjetja	Distributer navtične opreme s široko paleto izdelkov in razvejano mrežo trgovcev in partnerjev servisiranje izdelkov in opreme.

Podjetje	Ecr Marine Elektromekanik Ltd. Şti.
Naslov	Evliya Çelebi Mah. G-59 Sok. GİPTAŞ San. Sit. A.Blok No:33 - 34944 Tuzla - İstanbul - Türkiye T: +90.216.447 05 33 F: +90.216.447 05 55
Telefon in faks	T: +90.216.447 05 33 F: +90.216.447 05 55
Email	info@ecmarine.com
Internet	http://ecmarine.com
Profil podjetja	Distributer električne, elektromehanske in elektronske opreme za plovila, ki zastopa številne priznane blagovne znamke.

Podjetje	Gepa Ship Marketing Ind. & Trade Co. Ltd.
Naslov	Harmandalı Sok, No.10, Aydıntepe Mahallesi Tuzla, 34947 İstanbul, TURKEY
Telefon in faks	T: +90 216 392 93 96 F: +90 216 392 77 58
Email	info@gepaship.com
Internet	http://www.gepaship.com
Profil podjetja	Vudilni turški distributer in zastopnik številnih tujih podjetij, ki delujejo na področju ladjedelništva in navtike.

Podjetje	Kaptan Denizcilik
Naslov	Küçükyalı İş Merkezi, Girne Mah. Irmak Sok. A Blok No:14 34852 Maltepe Istanbul, Turkey
Telefon in faks	T +90 (216) 489 95 97 T: +90 (216) 489 97 67 F: +90 (216) 489 96 10
Email	info@kaptandenizcilik.com
Internet	http://www.kaptandenizcilik.com
Profil podjetja	Distributer navtične opreme. Na turškem trgu zastopa blagovne znamke Lewmar, Gianneschi, Plastimo, Liros, Bennet Marin, Roca, Shurflo, Frigomar, Pin-Craft in druge.

Podjetje	Marine Effects
Naslov	Postane Mh. Hülya Sk. No:20/7, 34940 Tuzla/Istanbul, Turkey
Telefon in faks	T: +90 216 394 8164 F: +90 216 394 0799
Email	info@marineeffects.com
Internet	http://www.marineeffects.com
Profil podjetja	Distributer navtične opreme. Na turškem trgu zastopa blagovne znamke Forespar, Lidgard Sails, Selden, Nautix, Resoltech, ComNav, Seacork in druge.

Podjetje	Marintek Deniz Ve Yat Malzemeleri Ticaret A.S.
Naslov	Unalan Mah. Unalan Cad. No: 9/1 34700 Uskudar – Istanbul, Turkey
Telefon in faks	T: +90-216-317 1010 F: +90-216-317 5656
Email	info@marintek.com.tr
Internet	http://www.marintek.com.tr
Profil podjetja	Uvoznik in distributer široke palete izdelkov za ladjedelništvo in navtiko. Spletna trgovina: http://www.marintekstore.com

Podjetje	Ogem Group
Naslov	akut-1 Blok, Yakut Sitesi Atsehir, Kadikoy, 34758 Istanbul, Turkey
Telefon in faks	T: +90 216 3379805 F: +90 216 3379809
Email	operation@ogemgroup.com
Internet	http://www.ogemgroup.com
Profil podjetja	Distributer navtične opreme in zastopnik na turškem trgu za številne za kakovostne blagovne znamke kot na primer TackTick, Standard Horizon, Goiot, ENO, Suunto, Sunwarm, Jetfloat.

Podjetje	Polimarin
Naslov	Barboros Bulvarı No:69 A - Beşiktaş İstanbul, Turkey
Telefon in faks	T: +90 212 259 2751 T: +90 212 258 2170 F: +90 212 260 3389
Email	info@polimarin.com polimarin@tnn.net
Internet	http://www.polimarin.com
Profil podjetja	Distributer zelo široke palate navtičnih izdelkov in navtične opreme.

Podjetje	Promar Deniz Malzemeleri Dış Ticaret
Naslov	Postane Mah. Bozdoğan Sok. No:8 34940 Tuzla İSTANBUL, Turkey
Telefon in faks	T: +90 216 395 26 52 - 53 F: +90 216 395 26 60
Email	servis@promar.com.tr
Internet	http://www.promar.com.tr
Profil podjetja	Distributer proizvodov za pomorsko navigacijo, komunikacije in elektronske sisteme in zastopnik za podjetja Simrad, B&G, Lowrance, Eeagle, Northstar, Seatel, Raytheon Anschütz, Hatteland, Actisense, Cassens & Plath, Transas, Linn.

Podjetje	Saray Deniz Malzemeleri
Naslov	Perpa Ticaret Merkezi B/Blok Kat:2 No:15 Okmeydanı/Şişli, 34384 Istanbul, Turkey
Telefon in faks	T: +90 212 221 1363 F: +90 212/220 99 91
Email	saray@saray.com.tr
Internet	http://www.saray.com.tr
Profil podjetja	Uvoznik in distributer navtične opreme, ki sodeluje s številnimi evropskimi in svetovnimi proizvajalci. Katalog 2013, http://www.saray.com.tr/katalog/saraykatalog2013.pdf

Podjetje	Solo Deniz
Naslov	şçiler Caddesi No : 143 Alsancak 35230 İzmir, Turkey
Telefon in faks	T: +90 232 465 32 40 F: +90 232 465 32 43
Email	bilgi@solodeniz.com
Internet	http://www.solodeniz.com
Profil podjetja	Distributer opreme za jadranje, ki na turškem trgu trži blagovne znamke kot so Giuliotti, RS Racing, J-sails, Olympic Sails, VSR, Mako Sails, Henri Lloyd, jadrnice Elan, http://www.soloelan.com , katamarane Leopard, jahte Austin Parker in Rodman.

Podjetje	Suat Karaosman - Dizel Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Naslov	Elmadag Cad. 57 34373 Istanbul, Turkey
Telefon in faks	T: +90 (212) 248 25 28 F: +90 (212) 230 73 92
Email	info@suatkaraosman.com
Internet	http://www.suatkaraosman.com
Profil podjetja	Uvoznik in distributer navtične opreme, ki zastopa znamke ITT Jabsco, Rule Industries, Danforth, Aqua Meter, Ultraflex / Uflex , DHR products in BEP Marine.

Podjetje	Tursan İnşaat Turizm ve Sanayii A.Ş.
Naslov	Dereboyu Cad. Halkalı Merkez mah. 34303 Halkalı İstanbul, Turkey
Telefon in faks	T:+90 212 696 99 15 F:+90 212 696 99 19
Email	info@tursan.com.tr
Internet	http://www.tursan.com.tr
Profil podjetja	Uvoznik in distributer opreme za jadrnice in jahte, ki zastopa blagovne znamke kot so North Sails, Liros, Ronstan, Spinlock, Dehler, Gori Propeller.

Podjetje	Bosa Marine Supply Services Ltd. Co.
Naslov	Ahmediye Mah. Gundogumu Cad. No 14 Daire 30 Istanbul, Bosphorus, 34672, Turkey
Telefon in faks	T: +90 216 499 95 23 F: +90 216 499 95 23 M: +90 542 493 06 71
Email	info@bosamarine.com
Internet	http://www.bosamarine.com
Profil podjetja	Podjetje ponuja obsežen portfelj izdelkov za pomorsko industrijo in oskrbovanje ladij.

Podjetje	Deka Marin Deniz Malzemeleri Ticaret A S
Naslov	Batı Mah, İstanbul City Port Marina, B-11 Sahilyolu 34890 Pendik – İSTANBUL, turkey
Telefon in faks	T: +90 216 511 21 21 F: +90 216 511 21 24
Email	info@dekamarine.com
Internet	http://www.dekamarine.com/deka/en/
Profil podjetja	Deka je distributer mnogih znanih proizvajalcev kot so Sea Hawk Paints, Maxwell, Oceanair, Aquadrive, Wallas, Teak Wonder, Planus, Magnum Energy, Promariner, Scanstrut, Wiworld, Taylor Made, Shurhold, Hubbel, Secumar, Balmar, Dynawat, TMC, Nautilus, Springfield, Tellarini Pompe, Mavi Mare, Spurs, Glomex, Fusion Audio, Buell Horns, I2 Systems, Gimex, Dickinson, Norcold, Manship.

4. Sejmi in konference

Ime sejma	Kontakt	Naslednji sejem	Spletna stran
International Istanbul Boat Show, Istanbul, Turčija	NTSR International Exhibition & Congress Organizers Ekinciler Cad. Erturk Sok. Kavacik No: 5 Kat: 3 Istanbul, 34810, Turkey Tel: +90 216 425 6300 Email: info@ntsr.com.tr	21.9.2013 – 29.9.2013 8.5.2014 – 11.5. 2014 (Golden Horn Boat Fest)	http://www.boatshow.com.tr
SMM Istanbul (Konferenca in razstava s področja ladjedelništva)	HMC International GmbH Messeplatz 1 20357 Hamburg, Germany Phone: +49 (0)40/3569-0 Fax: +49 (0)40/3569-2203	26.2.2014 – 27.2.2014	http://smm-istanbul.com/
CNR Eurasia Boat show, Istanbul, Turčija	Pozitif Fuarçılık A.Ş. Fuar Merkezi 34149 Yeşilköy, İstanbul, Turčija Tel.: +90 212 465 74 74 Faks:+90 212 465 74 76/77 Email: info@cnravrasyaboatshow.com	14.2.2014 - 23.2.2014	http://www.cnravrasyaboatshow.com
Izmir Boatshow - Boat, Yacht and Maritime Exhibition	IZFAS - Izmir Fair Organization, Culture & Art Affairs Trade, Inc. Sair Esref Bulvari 50 35230 Izmir, Turkey Tel: +90 (0)232/4971000 Faks: +90 (0)232/4971238	20.11.2013 – 24.11.2013	http://www.izfas.com.tr/
International Bodrum Yacht Show	Interteks International Trade Exhibitions, Inc. Mim Kemal Oke Cad. No. Nisantasi, Turčija Tel: +90 (0)212-2250920 Faks: +90 (0)212-2250933	14.8. 2013 – 18.8. 2013 (nov datum še ni znan)	http://www.interteks.com/
Europort Istanbul - International Maritime Exhibition	IMEAK Turkish Chamber of Shipping in NTSR International Exhibition & Congress Organizers Ekinciler Cad. Erturk Sok. Kavacik No: 5 Kat: 3 Istanbul, 34810, Turkey Tel: +90 216 425 6300 Email: info@ntsr.com.tr	18.5.2015 – 21.5.2015	http://www.europort-istanbul.com/

5. Organizacije in združenja

Ime organizacije	Naslov	Spletna stran
YATEF (Združenje proizvajalcev jaht in čolnov)	Yat ve Tekne Endüstrisi Federasyonu Perpa Tic.Mrk. B Blok K.11 No:1551 İstanbul Turčija Telefon: +90 212 320 32 44 Faks: +90 212 320 32 08	http://yatef.org.tr
GISBIR (Združenje turških ladjedelnice)	Postane Mah. Çınarlı Sok. No:34 Tuzla/İstanbul telefon: (0216) 446 06 80 (PBX) Faks: (0216) 446 06 84 (0216) 446 75 84 Email: gisbir@gisbir.org	http://www.gisbir.org Člani združenja: http://www.gisbir.org/uyelerimiz-1/3
GESAD (Turško združenje proizvajalcev ladij in ladijske opreme)	Evliya Çelebi Mah. Rauf Orbay Cad. Hayat Sokak Göl Evleri E Blok D: 2 34944 Tuzla – İstanbul, Turkey Tel.: +90 216 - 447 13 10 Fax: +90 216 - 447 13 32 Email: info@gesad.org.tr	http://www.gesad.org.tr/site/hakkimizda.php
IIB (İstanbulsko Združenje izvoznikov – združenje izvoznikov jaht in ladij)	Istanbul Exporters Associations Çobançesme Mevkii, Sanayi Caddesi Dis Ticaret Kompleksi, C Blok Yenibosna İSTANBUL 34197, Turkey Phone: 0212 454-05-00 Fax: 0212 454-05-01 Email: iib@iib.org.tr	http://www.iib.org.tr/en/associations-ship-and-yacht-exporters-association.html Na spletni strani je dostopna brošura s kontaktnimi podatki turških izvoznikov jaht in ladij.
DENTUR (Turško združenje pomorske industrije)	Perpa Ticaret Merkezi B Blok Kat:11 No:1551 Okmeydani, İstanbul, Turkey Turkey Phone: Tel: +90 212 320 32 44 Fax: Fax: +90 212 320 32 08 Email: dentur@dentur.org.tr	http://www.dentur.org.tr/

6. Informacijski viri uporabljeni v poročilu

- YATEF, Federation of Yacht and Boat Industries, <http://yatef.org.tr>,
- Sea News Turkey, <http://www.seanews.com.tr/index.php>,
- The Shipbuilding Industry in Turkey, OECD Council Working Party on Shipbuilding (WP6), 2011, <http://www.oecd.org/turkey/48641944.pdf>,
- Shipbuilding Industry, Export promotion Center of Turkey, 2010, <http://www.economy.gov.tr/upload/sectoralreports/ship%20building.pdf>,
- GISBIR, Združenje turških ladjedelnic, <http://www.gisbir.org/istatistikler-1/4>,
- International Trade Centre, Trade Map, <http://www.trademap.org>,
- Maritime industry Turkey, Focus on Turkey, 2012, <http://focusonturkey.net/wp-content/uploads/2012/02/Factsheet-Maritime-Industry-Turkey-Jan.-2012.pdf>,
- Turkish Maritime, http://www.turkishmaritime.com.tr/news_detail.php?id=2360,
- Marinas in Turkey, http://en.wikipedia.org/wiki/Marinas_in_Turkey,
- Leisure Boats in Turkey, Innovation Norway, 2010, http://www.arenafritidsbaat.no/seminar/2010_11_04_eksportdag/turkey_final.pdf,
- Emerging European Marine Markets report 2009, <http://www.britishmarine.co.uk/PDF/BMF%20UKTI%20Emerging%20European%20Market%20Report%20June%202009.pdf>
- Shipserv, Marine suppliers in Turkey, <http://www.shipserv.com/country/turkey/TR>,
- M+A Expo DataBase, <http://www.expodatabase.com>.

Projekt sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Ministero dell'Economia
e delle Finanze